

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาไทย ทั้งแนวคิด โครงสร้าง และกระบวนการ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของคนไทยโดยรวม รวมทั้งเป็นการปรับเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกคน จึงจำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานของปรัชญาสภาพที่เป็นจริง ความเป็นไปได้ และต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง รวมทั้งใช้ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนที่เหมาะสมอีกด้วย

สาระสำคัญของการปฏิรูปที่แท้จริงแล้วจำเป็นต้องปฏิรูปในองค์รวม การกึ่งการปฏิรูปทุกเรื่องจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการและดำเนินการ ประสานสอดคล้องกันทุกเรื่อง ทุกระดับ จึงจะส่งผลสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างไรก็ดีตาม ในส่วนของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างโดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 37) รองรับการกระจายอำนาจทั้งด้านบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร นับเป็นการเปลี่ยนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และส่งผลโดยตรงต่อครูและอาจารย์บุคลากรทางการศึกษา ที่จะเป็นกลจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา เป็นโครงการที่มุ่งนำแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาในพันธกิจที่สำคัญลงสู่การปฏิบัติในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 39 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา และมาตรา 40 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และการดำเนินการตามภารกิจของเขตพื้นที่การศึกษา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้รับผิดชอบการปฏิรูปการศึกษา ได้ประกาศแต่งตั้งสำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา ในวันที่ 7 กันยายน 2545 และคณะกรรมการโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการนำร่องไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อเตรียมความพร้อมและดำเนินการนำร่องปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา ให้มั่นใจว่า กระทรวง เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีความพร้อม และสามารถดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อศึกษาวิธีการเตรียมการปรับเปลี่ยนที่ทำให้การปฏิบัติพันธกิจ การปฏิรูปมีประสิทธิภาพสูงสุด ศึกษาขนาด และรูปแบบการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาที่ เหมาะสมที่ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษบังเกิดผลดีสูงสุด ทั้งด้าน ความทั่วถึงในการให้บริการการศึกษา คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษา และประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาของเขตพื้นที่ และ สถานศึกษา

พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการนำร่อง กำหนดไว้ 5 จังหวัด ดังนี้

1. ภาคเหนือ ที่จังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น 5 เขตพื้นที่ ดำเนินการ 5 เขต (แยกเขต)
 2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดอำนาจเจริญ แบ่งเป็น 2 เขตพื้นที่ ดำเนินการ 2 เขต (แยกเขต)
 3. ภาคตะวันออก ที่จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 5 เขตพื้นที่ ดำเนินการ 1 เขต (ไม่แยกเขต)
 4. ภาคตะวันตก ที่จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็น 2 เขตพื้นที่ ดำเนินการ 1 เขต (ไม่แยกเขต)
 5. ภาคใต้ ที่จังหวัดภูเก็ต แบ่งเป็น 1 เขตพื้นที่ ดำเนินการ 1 เขต เป็นเขตพิเศษ
- เนื่องจากเป็นจังหวัดเขตเดียวและมีโครงการทดลองจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา (CEO : Chief Executive Officer ของกระทรวงมหาดไทย) รวมพื้นที่นำร่องทั้งหมด 10 เขตพื้นที่ โดยมีระยะเวลาดำเนินการโครงการนำร่อง ระหว่างเดือน ตุลาคม 2544 – เดือน กันยายน 2545 รวม 1 ปีการศึกษา คือ ภาคปลายปีการศึกษา 2544 และภาคต้นปีการศึกษา 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ก, หน้า 1-3)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของ สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และให้การบริหารจัดการ เกิดประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ จึงได้มีการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกสังกัด ร่วมวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ทั้ง 4 ภารกิจ 25 พันธกิจ แปรผลสู่การ ปฏิบัติโดยยึดหลักการบูรณาการแผน และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัด ด้านกฎหมาย และระยะเวลาในการดำเนินการ โดยจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ของสำนักงานการศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ใช้เป็นคู่มือในการบริหารจัดการ การศึกษาตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการนาร่องปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี, 2544, หน้า 1)

ปัจจุบัน มีโรงเรียนทุกสังกัดในความรับผิดชอบของ สำนักงานการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ที่เปิดทำการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฏิบัติงานตามภารกิจการศึกษา (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) จำนวน 408 โรงเรียน ซึ่งยังไม่มีผลการประเมินผลการทำงานของโรงเรียนว่าอยู่ในระดับใด ได้รับความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่ ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จึงเห็นว่า การศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี” จะทำให้โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา และมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา ชลบุรีครั้งนี้ เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และระดับการจัดการศึกษา แตกต่างกันหรือไม่
3. ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกัน
2. การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน
3. การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. เขตพื้นที่การศึกษา (นาร่อง)
 - 1.1 เขต 1
 - 1.2 เขต 2
 - 1.3 เขต 3
 - 1.4 เขต 4
 - 1.5 เขต 5
2. ขนาดของโรงเรียน
 - 2.1 ขนาดเล็ก
 - 2.2 ขนาดกลาง
 - 2.3 ขนาดใหญ่
3. ระดับการจัดการศึกษา
 - 3.1 ประถมศึกษา
 - 3.2 มัธยมศึกษา
 - 3.3 ประถมศึกษา ถึง
มัธยมศึกษา

ตัวแปรตาม

การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจ
การปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูป
การศึกษาชลบุรี 4 ภารกิจ ดังนี้

1. ภารกิจด้านบริหารทั่วไป
2. ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล
3. ภารกิจด้านบริหารงบประมาณ
4. ภารกิจด้านบริหารวิชาการ

ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตาม
ภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่
การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูป
การศึกษาชลบุรี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการศึกษา การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่อง ปฏิรูปการศึกษาชลบุรี กำหนดเป็น 4 ภารกิจ โดยมีระยะเวลาดำเนินการโครงการนาร่องระหว่าง เดือน ตุลาคม 2544 – เดือน กันยายน 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ก, หน้า 52) ได้แก่

- 1.1 ภารกิจด้านบริหารทั่วไป
- 1.2 ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล
- 1.3 ภารกิจด้านบริหารงบประมาณ
- 1.4 ภารกิจด้านบริหารวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1, เขต 2, เขต 3, เขต 4 และเขต 5 ทุกสังกัดที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับ ประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ที่ปฏิบัติตามภารกิจการศึกษา การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 408 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1, เขต 2, เขต 3, เขต 4 และเขต 5 ทุกสังกัดที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับ ประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ที่ปฏิบัติตามภารกิจการศึกษา การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูป การศึกษาชลบุรี ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 201 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของประชากรตามระดับการจัดการศึกษา โดยกำหนดจำนวนตัว อย่างจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) สำหรับระดับชั้นที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 20 ได้ปรับเป็น 20 ตามแนวคิดของ แมคมิลแลนและชูเมคเชอร์ (McMillan & Schumacher, 1993, p. 165) ทำให้มีตัวอย่างรวม ทั้งสิ้น 201 โรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เขตพื้นที่การศึกษา (นาร่อง)

3.1.1.1 เขต 1

3.1.1.2 เขต 2

3.1.1.3 เขต 3

3.1.1.4 เขต 4

3.1.1.5 เขต 5

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.1.3 ระดับการจัดการศึกษา

3.1.3.1 ระดับประถมศึกษา

3.1.3.2 ระดับมัธยมศึกษา

3.1.3.3 ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 การดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา

ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี จำนวน 4 ภารกิจ ดังนี้

3.2.1.1 ภารกิจด้านบริหารทั่วไป

3.2.1.2 ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล

3.2.1.3 ภารกิจด้านบริหารงบประมาณ

3.2.1.4 ภารกิจด้านบริหารวิชาการ

3.2.2 ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา

ในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่นาร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานของโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานของโรงเรียนโดยใช้กระบวนการบริหารในการดำเนินงานตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา

2. กระบวนการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ในการบริหารงานของโรงเรียน ตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

3. ภารกิจการปฏิรูป หมายถึง งานที่เขตพื้นที่การศึกษานำร่องปฏิรูปการศึกษา ต้องดำเนินการให้เป็นการปฏิรูปการศึกษา และรองรับการกระจายอำนาจ ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งแยกเป็น 4 ภารกิจ ดังนี้

3.1 ภารกิจด้านบริหารทั่วไป ได้แก่ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การจัดระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การพัฒนานโยบายและการวางแผน การส่งเสริมและการจัดบริการทางการศึกษา การส่งเสริมศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การดำเนินงานกิจการพิเศษ การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

3.2 ภารกิจด้านบริหารงานบุคคล ได้แก่ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการบริหารงานบุคคล การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา การเสริมสร้างวินัยและจรรยาบรรณ และการพัฒนาวิชาชีพครู

3.3 ภารกิจด้านบริหารงบประมาณ ได้แก่ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การบริหารการเงินและบัญชี การจัดซื้อ จัดจ้างและการพัสดุ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา

3.4 ภารกิจด้านบริหารวิชาการ ได้แก่ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ระดับสถานศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดหาเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ และการปฏิรูปการเรียนรู้ในชุมชน

4. พันธกิจการปฏิรูป หมายถึง งานที่เขตพื้นที่การศึกษานำร่องต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจการปฏิรูปการศึกษาตามโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

5. สำนักงานฯ เขตพื้นที่ หมายถึง สำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษานำร่องปฏิรูปการศึกษา

6. เขตพื้นที่นำร่อง หมายถึง เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา หรือเขตพื้นที่การศึกษา

นำร่องปฏิรูปการศึกษา ตามโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

7. เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง แบบจำลองเขตพื้นที่การศึกษาที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาและคณะทำงานในพื้นที่ เพื่อกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาสร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจังหวัดชลบุรี สำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดเป็น 5 เขต ดังนี้

7.1 เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี

7.2 เขต 2 ได้แก่ อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ้านฉาง และกิ่งอำเภอเกาะจันทร์

7.3 เขต 3 ได้แก่ อำเภอบ้านบึง อำเภอบ่อทอง และอำเภอหนองใหญ่

7.4 เขต 4 ได้แก่ อำเภอศรีราชา และอำเภอเกาะสีชัง

7.5 เขต 5 ได้แก่ อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ

8. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ, อาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร

9. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาล และเอกชนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ที่ปฏิบัติตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาชลบุรี

10. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เนื่องจากเกณฑ์ในการแบ่งขนาดของโรงเรียนแต่ละสังกัดไม่เหมือนกัน จึงขอใช้หลักเกณฑ์ที่เป็นกลาง คือหลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ดังนี้

10.1 ระดับประถมศึกษา (ส่วนภูมิภาค)

10.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

10.1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 280 คน

10.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 281 คนขึ้นไป

ทั้งนี้ จำนวนนักเรียนให้นับเฉพาะนักเรียนที่เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 (ไม่นับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา)

10.2 ระดับมัธยมศึกษา (ส่วนภูมิภาค)

10.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

10.2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501 – 1,500 คน

10.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

ทั้งนี้ จำนวนนักเรียนให้นับรวมนักเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

11. ระดับการจัดการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่โรงเรียนเปิดทำการสอน

ในที่นี้ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และ ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา

12. ระดับการดำเนินงาน หมายถึง ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

13. ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามภารกิจการปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 4 ภารกิจ